

Poruchy činnosti pohlavních žláz

Článek byl označen za rozpracovaný,

od jeho poslední editace však již uplynulo více než 30 dní

Chcete-li jej upravit, pokuste se nejprve vyhledat autora v historii (https://www.wikiskripta.eu/index.php?title=Poruchy_%C4%8Dinnosti_pohlavn%C3%ADch_%C5%BE%C3%A1z&action=history) a kontaktovat jej. Podívejte se také do diskuse (https://www.wikiskripta.eu/w/Diskuse:Poruchy_%C4%8Dinnosti_pohlavn%C3%ADch_%C5%BE%C3%A1z).

Pokud vše nasvědčuje tomu, že původní autor nebude v editacích v nejbližší době pokračovat, odstraňte šablonu {{Pracuje se}} a stránku .

Stránka byla naposledy aktualizována ve čtvrtek 5. května 2016 v 20:32.

Poruchy činnosti pohlavních žláz

- Pohlavní žlázy (gonády) produkují pohlavní hormony. U žen máme vaječníky (ovaria), která produkují hormony estrogeny a gestageny. U mužů to jsou varlata (testes) produkující androgeny.
- Pohlavní žlázy jsou v dětském věku nefunkční. Začínají fungovat až v období dospívání, kdy aktivace adenohipofýzy, která produkuje krom jiných hormonů také gonadotropiny, aktivuje gonády.
- Hormony gonád zapříchují vznik dospělých ženských a mužských pohlavních znaků a dále vznik sexuálního cyklu u ženy. Přestože u žen po určité době vaječníky přestanou fungovat (období menopauzy) u mužů pozorujeme jen snížení gonádové činnosti, oplodnit ženu je však stále možné. Jak androgeny tak estrogeny se produkují u obou pohlaví. Varlata produkují především androgeny, hlavně testosteron, ale uvolňují i malé množství estrogenů. A naopak vaječníky produkují velké množství estrogenů (zrají v Graafových folikulech, v dospělosti vyvolávají proliferaci fázi menstruačního cyklu), gestagenů (progesteron – způsobující sekreční fázi menstruačního cyklu) a malé množství androgenů, ty jsou u obou pohlaví tvořeny kůrou nadledvin a jejich část se pak v tucích přeměňuje na estrogeny.

Poruchy u žen

1) Pubertas preacox (předčasná puberta) Předčasná puberta nastává před 8. rokem života. Příčinou může být nádor, infekce, vývojová porucha hypotalamu, který předčasně aktivuje adenohipofýzu. Klinicky tuto poruchu zpozorujeme urychlením tělesného vývoje. Předčasným růstem pohlavních orgánů, vznikem sekundárních pohlavních znaků a dřívejším začátkem menstruace.

2) Pubertas tarda (zpožděná puberta) Puberta se u děvčat normálně objevuje mezi 8. až 14. rokem. Při této poruše se menstruace objevuje až po 17. roce života. Klinicky je dívka v pořádku, nejsou zde poruchy ani tělesné ani duševní. Příčiny jsou různé, nejčastěji nějaké chronické onemocnění nebo špatná výživa.

3) Ženský hypogonadismus Máme dva typy této poruchy. Jednak primární hypogonadismus, kdy jsou porušeny přímo vaječníky nebo sekundární, ke kterému dochází nedostatečnou gonadotropní funkcí adenohipofýzy. Dochází k nerozvíjení pohlavních orgánů, nejsou vidět sekundární pohlavní znaky a u dívek se nedostaví menstruace. Až v 90% případů chybí gonády, anebo jsou nedostatečně vytořené.

4) Menopauza Jak již bylo řečeno, v pozdějším věku (45. – 55 rokem) ženám přestávají za fyziologických podmínek gonády fungovat. Tím pádem žena přestává reprodukčně fungovat a dochází k hormonálním změnám. Žena přestává menstruat a její gonády s dělohou začínají postupně atrofovat (zanikat). Sice se sekrece estrogenů a progesteronu snižuje, ale naopak sekrece FSH a LH (hormony adenohipofýzy) se zvyšuje a tím pádem můžeme najít jejich vysoké hodnoty v krevní plazmě.

Poruchy u mužů

Anatomie

- Mužské pohlavní žlázy jsou tvořeny párovými varlaty (testes), která jsou volně uložena v šourku. Jsou nejen orgánem spermiogeneze, ale i endokrinním orgánem, v němž se tvoří testikulární androgeny, především testosteron.
- V kanálcích varlat se tvoří mužské pohlavní buňky - spermie. Mezi kanálky jsou intersticiální (vmezeřené) Leydigovy buňky, které produkují testosteron neboli mužský pohlavní hormon. Testosteron má vliv na vývoj a růst sekundárních pohlavních znaků (penisu) a přídatných pohlavních orgánů (prostaty, semenných váčků) a na formování mužského typu postavy. Ve varleti vznikají v malém množství také estrogeny.

Poruchy

- Ztráta obou varlat v dětském věku byla zřídka způsobena náhodou. Nejčastěji se jednalo o případy z určitých oblastí světa, ve kterých se odstranění obou varlat provádělo chirurgicky. Takto postižení lidé se nazývají eunuši (také kastráti nebo kleštěnci).
- Eunochoidismus vzniká při nedostatečné tvorbě mužského pohlavního hormonu ve varlatech. Tento stav může nastat např. při kongenitálním nevytvoření žláz nebo odstranění žláz v průběhu života. V průběhu vývoje může nastat stav, který se nazývá kryptorchismus. Jedná se o nesestoupení varlat do šourku - ta mohou být zadržena v tříselném kanálu nebo v dutině břišní (retence). Spermiogeneze je tak buď narušena, nebo v horším případě neprobíhá vůbec.

Odkazy

Související články

- Endokrinní onemocnění gonád

Zdroj

- GRIM, Miloš et al. *Základy anatomie. 3., Trávicí, dýchací, močopohlavní a endokrinní systém*. 1. vyd. Praha: Galén, 2005. 163 s. ISBN 80-7262-302-8.
- MAČÁK, Jiří a MAČÁKOVÁ, Jana. *Patologie*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2004. 347 s., ISBN 80-247-0785-3.
- GANONG, William F. *Přehled lékařské fyziologie*. Vyd. 20. Praha: Galén, 2005., 890 s. ISBN 80-7262-311-7.
- MALINOVSKÁ, Vladimíra. *Patologie a klinika nemocí: Učebnice pro střední zdravotnické školy, stud. obor dietní sestra a farmaceutický laborant*. 1. vyd. Praha: Avicenum, 1991. 266 s. Učebnice pro střední zdravotnické školy. ISBN 80-201-0104-7.